

PATVIRTINTA

Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro
direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 26 d.
įsakymu Nr.V-387

**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOS
APLINKOS PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪROS
APSKAITOS POLITIKA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau – APVA) apskaitos politika (toliau – apskaitos politika) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS) ir kitais teisės aktais.

2. APVA taiko tokią apskaitos politiką, kuri užtikrina, kad apskaitos duomenys atitiktų kiekvieno taikytino VSAFAS reikalavimus.

3. Apskaitos politika užtikrina, kad finansinėse ataskaitose pateikiama informacija yra:

3.1. svarbi vartotojų sprendimams priimti;

3.2. patikima, nes:

3.2.1. teisingai nurodo APVA veiklos rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus;

3.2.2. parodo ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų ekonominę prasmę, ne vien teisinę formą;

3.2.3. yra nešališka, netendencinga;

3.2.4. apdairiai pateikta (atsargumo principas);

3.3. visais reikšmingais atvejais išsami.

4. Apskaitos politika apima ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pripažinimo, įvertinimo ir apskaitos principus, metodus bei taisykles.

**II SKYRIUS
BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI**

5. APVA vykdomos ūkinės operacijos ir įvykiai įtraukiami į apskaitą, ir finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas taikant 1-oje lentelėje nurodytus bendruosius apskaitos principus.

1 lentelė

Bendrieji apskaitos principai

Principo pavadinimas	Principo reikšmė
Subjekto	APVA laikoma atskiru apskaitos vienetu, todėl į finansinių ataskaitų rinkinį turi būti įtrauktas tik APVA nuosavas arba patikėjimo teise

	valdomas, naudojamas ir disponuojamas valstybės ar savivaldybės turtas, finansavimo sumos ir įsipareigojimai, grynasis turtas, pajamos ir sąnaudos bei pinigų srautai.
Veiklos tęstinumo	APVA finansinės ataskaitos rengiamos remiantis prielaida, kad APVA laikysis veiklos tęstinumo principo ir artimiausioje ateityje vykdys jai pavestas valstybės funkcijas ir teisės aktuose bei sutartyse nustatytus savo įsipareigojimus. Jeigu finansinės ataskaitos sudaromos nesilaikant veiklos tęstinumo principo, aiškinamajame rašte turi būti atskleistas šis faktas, priežastis, dėl kurios APVA nesilaikė veiklos tęstinumo principo, ir apskaitos principai, kuriais remiantis sudarytas finansinių ataskaitų rinkinys.
Periodiškumo	APVA veikla, tvarkant apskaitą, skirstoma į finansinius metus arba kitos trukmės ataskaitinius laikotarpius, kuriems pasibaigus, sudaromas finansinių ataskaitų rinkinys. APVA finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis. Vėliau įvykdytų ūkinių operacijų ir įvykusių ūkinių įvykių apskaita ir atskleidimas finansinėse ataskaitose yra aprašytas šios apskaitos politikos skyriuje „Poataskaitiniai įvykiai“. Finansiniai metai trunka 12 mėnesių, tačiau tam tikromis aplinkybėmis finansiniai metai gali būti trumpesni nei 12 mėnesių. Tokių atvejų susidarymo priežastys atskleidžiamos finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.
Pastovumo	Pasirinktą apskaitos politiką APVA taiko nuolat arba gana ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės nulemtų būtinybę pakeisti apskaitos politiką, siekiant teisingiau parodyti APVA turtą, finansavimo sumas, įsipareigojimus, grynąjį turtą, pajamas ir sąnaudas, ir (arba) to būtų reikalaujama pasikeitus VSAFAS nuostatomis.
Piniginio mato	Visas APVA turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai, grynasis turtas, pajamos ir sąnaudos finansinėse ataskaitose rodomi pinigine išraiška eurais.
Kaupimo	APVA ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai į apskaitą traukiami tada, kai jie įvyksta, ir pateikiami to ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos, o sąnaudos – tada, kai patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pajamos ir su jų uždirbimu susijusios sąnaudos veiklos rezultatų ataskaitoje būtų pripažįstamos tą patį laikotarpį.
Palyginimo	APVA pajamos, uždirbtos per ataskaitinį laikotarpį, siejamos su sąnaudomis, patirtomis uždirbant tas pajamas. Finansinėse ataskaitose pateikiama ataskaitinių ir praėjusių mažiausiai vienu prieš ataskaitinius metus finansinių metų informacija. Finansinės ataskaitos rengiamos taip, kad jų vartotojai galėtų palyginti jose pateiktus duomenis su kitų ataskaitinių laikotarpių bei kitų viešojo sektoriaus subjektų finansinėse ataskaitose pateiktais duomenimis ir teisingai įvertinti APVA finansinės būklės pokyčius. Jei keičiami finansinių ataskaitų straipsnių įvertinimo metodai, APVA pateikia pakeistus straipsnius ar jų klasifikavimą, praėjusių finansinių metų sumas, kurias norima palyginti su ataskaitinių metų sumomis, taip, kaip nurodyta šios apskaitos politikos skyriuje „Apskaitos politikos keitimas“.
Atsargumo	APVA pasirenka tokius apskaitos metodus, kuriais vadovaujantis turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto bei pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta.

Neutralumo	APVA finansinėse ataskaitose pateikta informacija turi būti objektyvi ir nešališka, jos pateikimas neturi daryti įtakos apskaitos informacijos vartotojų priimamiems sprendimams ir ja neturi būti siekiama iš anksto numatyto rezultato.
Turinio viršenybės prieš formą	APVA ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami pagal jų turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik pagal teisinę formą. Ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami ir finansinėse ataskaitose pateikiami pagal jų turinį ir ekonominę prasmę net ir tada, kai toks jų pateikimas skiriasi nuo jų teisinės formos.

6. APVA taiko visus 2-oje lentelėje nurodytus VSAFAS, išskyrus tuos, kurie skirti taikyti tik fondams. Tai, kad APVA neturi tam tikrų ūkinių operacijų ar įvykių, nelaikoma, kad ji netaiko tokių ūkinių operacijų ar įvykių apskaitą reglamentuojančio VSAFAS.

2 lentelė

Taikomi viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai

Standarto pavadinimas	Taikoma (T) / netaikoma (N)
1-asis VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1K-388 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 1-ojo standarto patvirtinimo“	T
2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 1K-378 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 2-ojo standarto patvirtinimo“	T
3-iasis VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 1K-379 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 3-iojo standarto patvirtinimo“	T
4-asis VSAFAS „Grynojo turto pokyčių ataskaita“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 1K-380 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 4-ojo standarto patvirtinimo“	T
5-asis VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. 1K-011 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 5-ojo standarto patvirtinimo“	T
6-asis VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. 1K-247 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 6-ojo standarto patvirtinimo“	T
7-asis VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 1K-058 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 7-ojo standarto patvirtinimo“	T
8-asis VSAFAS „Atsargos“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. 1K-220 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 8-ojo standarto patvirtinimo“	T
9-asis VSAFAS „Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. 1K-219 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 9-ojo standarto patvirtinimo“	N
10-asis VSAFAS „Kitos pajamos“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 1K-161 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 10-ojo standarto patvirtinimo“	T
11-asis VSAFAS „Sąnaudos“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 1K-059 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 11-ojo standarto patvirtinimo“	T

12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“	T
13-asis VSAFAS „Nematerialusis turtas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1K-238 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 13-ojo standarto patvirtinimo“	T
14-asis VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1K-430 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 14-ojo standarto patvirtinimo“	T
15-asis VSAFAS „Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1K-433 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 15-ojo standarto patvirtinimo“	T
16-asis VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai išteklių“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 1K-233 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 16-ojo standarto patvirtinimo“	T
17-asis VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 1K-223 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 17-ojo standarto patvirtinimo“	T
18-asis VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1K-252 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 18-ojo standarto patvirtinimo“	T
19-asis VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. 1K-176 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 19-ojo standarto patvirtinimo“	T
20-asis VSAFAS „Finansavimo sumos“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. 1K-205 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 20-ojo standarto patvirtinimo“	T
21-asis VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 1K-348 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 21-ojo standarto patvirtinimo“	T
22-asis VSAFAS „Turto nuvertėjimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1K-229 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 22-ojo standarto patvirtinimo“	T
23-iasis VSAFAS „Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 1K-213 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 23-iojo standarto patvirtinimo“	T
24-asis VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1K-432 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 24-ojo standarto patvirtinimo“	T
25-asis VSAFAS „Segmentai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 1K-232 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 25-ojo standarto patvirtinimo“	T
26-asis VSAFAS „Išteklių fondo apskaita ir finansinių ataskaitų rinkinys“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1K-357 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 26-ojo standarto patvirtinimo“	N
27-asis VSAFAS „Koncesijos ir valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartys“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1K-435 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 27-ojo standarto patvirtinimo“	T
28-asis VSAFAS „Euro įvedimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. 1K-033 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 28-ojo standarto patvirtinimo“	T

7. Visos ūkinės operacijos ir įvykiai registruojami APVA sąskaitų plano sąskaitose taikant APVA apskaitos politiką, parengtą pagal VSAFAS reikalavimus (nurodytus principus, metodus ir taisykles) atskiroms ūkinėms operacijoms ir įvykiams, finansinių ataskaitų elementams arba straipsniams ir apskaitos procedūroms.

III SKYRIUS NEMATERIALUSIS TURTAS

8. Nematerialusis turtas pripažįstamas ir jo apskaita tvarkoma vadovaujantis 13-uoju VSAFAS „Nematerialusis turtas“.

9. Nematerialusis turtas yra pripažįstamas, jei atitinka apibrėžimą, t. y. neturi materialios formos, ir šiuos kriterijus:

8.1. yra lengvai atskiriamas nuo kitų turto vienetų;

8.2. pagrįstai tikėtina, kad APVA būsimaisiais laikotarpiais iš turto gaus ekonominės naudos;

8.3. galima patikimai nustatyti turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą;

8.4. APVA turi teisę tuo turtu disponuoti (įskaitant teisę apriboti juo naudotis kitiems) ir jį kontroliuoti. Laikoma, kad APVA kontroliuoja turtą, jei turi teisę gauti iš jo ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais. Galimybė kontroliuoti turtą gali priklausyti nuo juridinių teisių į tą turtą atsiradimo arba nuo jų pasikeitimo.

10. Išankstiniai apmokėjimai už nematerialųjį turtą yra registruojami nematerialiojo turto sąskaitose.

11. Pirminio pripažinimo metu nematerialusis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina. Išlaidos, patirtos po nematerialiojo turto pirminio pripažinimo, didina nematerialiojo turto įsigijimo savikainą tik tuo atveju, kai galima patikimai nustatyti, kad patobulintas nematerialusis turtas teiks didesnę ekonominę naudą, t. y. kad atliktas esminis nematerialiojo turto pagerinimas.

12. Po pirminio pripažinimo nematerialusis turtas finansinėse ataskaitose yra rodomas taip:

12.1. turtas, kurio naudingo tarnavimo laikas ribotas, yra rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizacijos ir nuvertėjimo, jei jis yra, sumą;

12.2. turtas, kurio naudingo tarnavimo laikas neribotas, yra rodomas įsigijimo savikaina, atėmus turto nuvertėjimo, jei jis yra, sumą.

13. Amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą metodą taip, kad nematerialiojo turto savikaina būtų sistemingai paskirstyta per jo naudingo tarnavimo laiką. Amortizacija skaičiuojama vadovaujantis nematerialiojo turto amortizacijos normatyvais, kurie nustatomi atsižvelgiant į Vyriausybės patvirtintus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus viešojo sektoriaus subjektams.

14. Amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio, kai turtas pradedamas naudoti, pirmos dienos ir nebeskaičiuojama nuo kito mėnesio, kai naudojamo nematerialiojo turto likutinė

vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

15. Neriboto naudingo tarnavimo laiko nematerialiojo turto amortizacija neskaičiuojama.

16. Likvidacinė nematerialiojo turto vertė lygi nuliui, išskyrus atvejus, kai trečioji šalis įsipareigoja nupirkti šį turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje arba kai rinkoje aktyviai prekiaujama tokiu turtu.

17. Nenaudojamo nematerialiojo turto amortizacija neskaičiuojama. Nenaudojamu laikomas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti ir vykdant atitinkamas programas perduotinas valdyti, naudoti ir disponuoti kitiems viešojo ir ne viešojo sektoriaus subjektams turtas.

18. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje pripažįstami pagal nuvertėjimo požymius. Pagrindiniai turto nuvertėjimo požymiai yra pateikti šios apskaitos politikos skyriuje „Turto nuvertėjimas“. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje registruojami apskaičiuotų nuostolių suma, mažinant turto balansinę vertę bei ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas (atsižvelgiant į tai, kokiai veiklai vykdyti susijęs turto vienetas yra naudojamas). Kai vėlesniu ataskaitiniu laikotarpiu, pasikeitus aplinkybėms, atkuriami anksčiau pripažinti turto nuvertėjimo suma, turto balansinė vertė po nuvertėjimo atkūrimo negali viršyti jo balansinės vertės, kuri būtų buvusi, jeigu turto nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas.

19. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas peržiūrimas, kai yra požymių, kad anksčiau nustatytas naudingo tarnavimo laikas gali būti reikšmingai pasikeitęs. Naudingo tarnavimo laikas negali viršyti teisės aktuose numatytų terminų. Jeigu numatomas turto naudingo tarnavimo laikas stipriai skiriasi nuo anksčiau įvertinto naudingo tarnavimo laiko, amortizacijos laikotarpis yra atitinkamai koreguojamas.

20. Kai nematerialusis turtas perduodamas ar nurašomas, jo įsigijimo savikaina, sukaupta amortizacija ir, jei yra, nuvertėjimas nurašomi.

21. Pagal panaudos ir nuomos sutartis gautas ir naudojamas nematerialusis turtas registruojamas nebalansinėse sąskaitose.

IV SKYRIUS ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS

22. Ilgalaikis materialusis turtas yra pripažįstamas, jei atitinka apibrėžimą, pateiktą 12-ajame VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir jeigu yra pagrįstai tikėtina, kad APVA būsimaisiais laikotarpiais iš turto gaus ekonominės naudos, galima patikimai nustatyti turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, APVA turi teisę tuo turtu disponuoti (įskaitant teisę apriboti juo naudotis kitiems) ir jį kontroliuoti.

23. Ilgalaikis materialusis turtas pagal pobūdį skirstomas į pagrindines grupes, nustatytas VSAFAS. Į smulkesnes grupes ilgalaikis materialusis turtas skirstomas pagal APVA poreikį.

24. Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą yra registruojami ilgalaikio materialiojo turto sąskaitose.

25. Pirminio pripažinimo metu ilgalaikis materialusis turtas įvertinamas įsigijimo savikaina. Vėlesnių įvertinimų metu ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus nekilnojamąsias kultūros vertybes, vertinamas savikaina, atėmus nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimą (nuvertėjimą).

26. Nekilnojamosios kultūros vertybės po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose rodomos tikrąja verte. Nekilnojamųjų kultūros vertybių tikroji vertė yra nustatoma remiantis draudžiamąja verte. APVA patikslina turto tikrąją vertę kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Tikroji vertė koreguojama, kai pasikeitimo suma yra reikšminga, ir (arba) atsiradus naujų aplinkybių (pavyzdžiui, atlikus turto esminio pagerinimo darbus). Turto tikrosios vertės pokytis (padidėjimas ar sumažėjimas) apskaitoje registruojamas tiesiogiai grynojo turto, tikrosios vertės rezervo sąskaitoje.

27. Nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą bei atsižvelgiant APVA nustatytus ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus. Nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 d. po to, kai turtas pradėtas eksploatuoti. Nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

28. Ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė nustatoma atsižvelgiant į sumą, kurią pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už turtą, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.

29. Neatlygintinai gautas ilgalaikis materialusis turtas ne iš viešojo sektoriaus subjekto registruojamas jo tikrąja verte pagal įsigijimo dienos būklę. Jei tikrosios vertės patikimai nustatyti negalima, tuomet ilgalaikis materialusis turtas registruojamas simboline vieno euro verte.

30. Neatlygintinai gautas ilgalaikis materialusis turtas iš viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje registruojamas pradine įsigijimo savikaina (tokia, kokia jis buvo užregistruotas perduodančio viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje), sukauptu nusidėvėjimu bei nuvertėjimu (jei jis yra) pagal ilgalaikio materialiojo turto perdavimo dienos būklę.

31. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas už simbolinį mokestį registruojamas ilgalaikio materialiojo turto tikrąja verte, jei tikrąją vertę galima patikimai nustatyti. Jei tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, ilgalaikis materialusis turtas registruojamas simboline vieno euro verte.

32. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje pripažįstami pagal nuvertėjimo požymius, kurių pirminis sąrašas yra pateiktas 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje registruojami apskaičiuotų nuostolių suma mažinant turto balansinę vertę bei

ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės veiklos nusidėvėjimo ir nurašytų sumų sąnaudas. Kai vėlesnį ataskaitinį laikotarpį, pasikeitus aplinkybėms, atstatoma anksčiau pripažinta turto nuvertėjimo suma, turto balansinė vertė po nuvertėjimo atstatymo negali viršyti jo balansinės vertės, kuri būtų buvusi, jeigu turto nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas.

33. Esminio turto pagerinimo išlaidos apskaitoje registruojamos didinant atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą. Prie statinio esminio pagerinimo darbų priskirtini ne tik statinio rekonstrukcijos ir kapitalinio remonto darbai, bet ir tie paprastojo remonto darbai, kurie skirti statiniui atnaujinti (modernizuoti). Kai ilgalaikis materialusis turtas yra nurašomas jo įsigijimo vertė bei susijęs nusidėvėjimas yra nurašomi ir toliau nebeapskaitomi, o su tuo susijęs pelnas arba nuostolis apskaitomas pelno (nuostolio) ataskaitoje.

34. Kai yra priimamas sprendimas parduoti ilgalaikį materialųjį turtą, jis pergrupuojamas į atsargas to turto likutine verte tą dieną, kurią priimtas sprendimas tą turtą parduoti. Tokio turto įvertinimui ir rodymui finansinėse ataskaitose po pergrupavimo į atsargas momento taikoma atsargų vertinimo būdai.

35. Pardavimo atveju, remiantis pasirašyta ilgalaikio materialiojo turto pardavimo – pirkimo sutartimi ir sąskaita faktūra, apskaitoje registruojamas kitos veiklos pelnas arba nuostolis iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo.

V SKYRIUS ATSARGOS

41. Atsargų apskaita tvarkoma vadovaujantis 8-uoju VSAFAS „Atsargos“.

42. Pirminio pripažinimo metu atsargos yra vertinamos įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

43. Po pirminio pripažinimo atsargos finansinėse ataskaitose yra rodomos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąja realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri yra mažesnė.

44. Atsargos nukainojamos iki realizavimo vertės tam, kad jų balansinė vertė neviršytų būsimos ekonominės naudos ar paslaugų vertės, kurią tikimasi gauti šias atsargas panaudojus (arba pardavus). Kai atsargos yra sunaudojamos (parduodamos), jų balansinė vertė yra pripažįstama sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai yra suteikiamos viešosios paslaugos (arba pripažįstamos atitinkamos pajamos). Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje registruojamas pagal nuolat apskaitomų atsargų būdą, kai buhalterinėje apskaitoje registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu (pardavimu) susijusi ūkinė operacija.

45. Apskaičiuojant atsargų, sunaudotų teikiant paslaugas, ar parduotų atsargų savikainą, APVA taiko „pirmas gautas, pirmas išduotas“ (FIFO) atsargų įkainojimo būdą arba konkrečių kainų būdą. Atsargų įkainojimo būdas parenkamas atsižvelgiant į atsargų ir veiklos, kurioje šios atsargos yra sunaudojamos, pobūdį.

46. Visa atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimo iki grynosios realizavimo vertės suma ir visi nuostoliai dėl atsargų praradimo, nurašymo ir pan. yra pripažįstami to laikotarpio, kuriuo sumažėjo vertė ar atsirado nuostolių, nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudomis.

47. Išnykus aplinkybėms, dėl kurių buvo sumažinta atsargų balansinė vertė, ji apskaitoje parodoma taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi patikslintai grynajai realizavimo vertei, bet ne didesnė negu atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina. Atsargų vertės sumažėjimo dėl grynosios realizavimo vertės padidėjimo suma mažinama to laikotarpio, kuriuo padidėjo grynoji realizavimo vertė, sąnaudos.

48. Prie atsargų priskiriamas neatiduotas naudoti ūkinis inventorių. Atiduoto naudoti ūkinio inventoriaus vertė iš karto įtraukiama į sąnaudas. Naudojamo ūkinio inventoriaus kiekinė ir vertinė apskaita tvarkoma nebalansinėse sąskaitose.

49. Išankstiniai mokėjimai už atsargas registruojamai trumpalaikio turto išankstinių mokėjimų sąskaitose.

VI SKYRIUS FINANSINIS TURTAS

50. Finansinis turtas pripažįstamas ir jo apskaita tvarkoma vadovaujantis 14-uju VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“ ir 17-uju VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

51. APVA finansinis turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį.

52. Ilgalaikiam finansiniam turtui priskiriama:

52.1. ilgalaikės gautinos sumos;

52.2. kitas ilgalaikis finansinis turtas.

53. Trumpalaikiam finansiniam turtui priskiriama:

53.1. per vienus metus gautinos sumos;

53.2. ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis;

53.3. pinigai ir pinigų ekvivalentai;

54. Finansinis turtas apskaitoje registruojamas tada, kai APVA gauna arba pagal vykdomą sutartį įgyja teisę gauti pinigų ar kitą finansinį turtą.

55. Gautinos sumos pirminio pripažinimo metu registruojamos įsigijimo savikaina. Vėlesnio vertinimo metu ilgalaikės gautinos sumos vertinamos amortizuota savikaina.

56. Ilgalaikės gautinos sumos finansinės būklės ataskaitoje pateikiamos amortizuota savikaina, atėmus nuvertėjimą, o trumpalaikės įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimą.

57. Pinigus sudaro pinigai kasoje ir banko sąskaitose.

58. Pinigų ekvivalentai yra trumpalaikės, likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai ir lengvai iškeičiamos į žinomą pinigų sumą. Tokių investicijų terminas neviršija trijų mėnesių, o vertės pokyčių rizika yra labai nedidelė.

59. Gautinų sumų ir išankstinių mokėjimų nuvertėjimo nuostoliai priskiriami pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudoms.

60. APVA nurašo iš apskaitos registru finansinį turtą (ar jo dalį) tik tada, kai netenka teisės to finansinio turto (ar jo dalies) kontroliuoti. APVA netenka teisės kontroliuoti finansinio turto tada, kai gauna visą sutartyje numatytą naudą, baigiasi teisių galiojimo laikas arba perleidžia šias teises kitoms šalims.

VII SKYRIUS TURTO NUVERTĖJIMAS

61. Turto nuvertėjimo apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 8-ajame VSAFAS „Atsargos“, 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai ir 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

62. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo pripažįstami ir apskaitoje registruojami pagal nuvertėjimo požymius. Sudarydamos metinį finansinių ataskaitų rinkinį, APVA nustato, ar yra turto nuvertėjimo požymių.

63. Pagrindiniai turto nuvertėjimo požymiai, taikomi APVA ilgalaikiam materialiajam turtui ir nematerialiajam turtui:

63.1. išoriniai požymiai:

63.1.1. reikšmingai sumažėjusi turto teikiamų paslaugų ar juo gaminamų produktų paklausa;

63.1.2. per ataskaitinį laikotarpį turto rinkos vertė sumažėjo reikšmingai daugiau, negu būtų sumažėjusi dėl įprastinio turto naudojimo per tą patį laikotarpį;

63.1.3. per ataskaitinį laikotarpį APVA veiklos technologinėje, teisinėje aplinkoje arba Vyriausybės politikoje įvyko reikšmingų pokyčių, susijusių su APVA turimo turto naudojimo apimtimi ir pobūdžiu, kurie daro neigiamą poveikį APVA veiklos rezultatams;

63.2. vidiniai požymiai:

63.2.1. yra įrodymų, kad turtas ar turto dalis yra sugadinta;

63.2.2. APVA turi turto, kuris dar nėra visiškai nudėvėtas (amortizuotas), tačiau jau nebenaudojamas veikloje;

63.2.3. per ataskaitinį laikotarpį įvyko (arba jie yra tikėtini netolimoje ateityje) reikšmingų ilgalaikių pokyčių, susijusių su turto naudojimo apimtimi ir pobūdžiu, tokių kaip turto galimybių neišnaudojimas (prastovos); planuojama nutraukti ar restruktūrizuoti veiklą, kurią vykdomas šis turtas; planuojama perleisti turtą anksčiau, negu iki tol tikėtasi, ir panašūs pokyčiai, darantys neigiamą poveikį APVA veiklos rezultatams;

63.2.4. turtui eksploatuoti ir prižiūrėti reikia daugiau išlaidų, nei buvo numatyta iš pradžių.

64. Pagrindiniai turto nuvertėjimo požymiai, taikomi finansiniam turtui:

64.1. yra žinoma, kad skolininkas turi didelių finansinių sunkumų, ar yra didelė tikimybė, kad skolininkas bankrutuos;

64.2. nesilaikoma sutarties sąlygų, pavyzdžiui, laiku nesumokamos skolos arba nevykdomi kiti įsipareigojimai (pvz., prekių ar paslaugų, už kurias buvo iš anksto sumokėta, pristatymas ar suteikimas; palūkanų ar paskolos grąžinimas);

64.3. dėl ekonominių ar teisinių priežasčių, susijusių su skolininko finansiniais sunkumais, APVA suteikė skolininkui nuolaidų, kurių priešingu atveju nebūtų suteikusi;

64.4. skolininkas ginčija savo skolinius įsipareigojimus APVA ir yra tikimybė, kad ginčas bus išspręstas ne APVA naudai;

64.5. finansinio turto nuvertėjimas buvo pripažintas ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu;

64.6. ankstesnė patirtis rodo, kad nebus atgauta visa gautinų sumų vertė.

65. Atsargos laikomos nuvertėjusiomis ir jų įsigijimo savikaina mažinama iki grynosios realizavimo vertės, kai:

65.1. atsargos sugenda arba yra sugadintos;

65.2. atsargos visiškai ar iš dalies pasenusios;

65.3. atsargos nereikalingos arba netinkamos naudoti;

65.4. atsargų pardavimo kaina sumažėjo ar išaugo įvertintos gamybos baigimo išlaidos.

66. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje registruojami apskaičiuotų nuostolių suma, mažinant turto balansinę vertę ir ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas.

67. Turto nuvertėjimas nėra tolygus turto nurašymui. Turtui nuvertėjus, yra mažinama turto vieneto balansinė vertė, tačiau išsaugoma informacija apie turto įsigijimo savikainą, t. y. turto vieneto įsigijimo savikaina apskaitoje lieka tokia pati kaip iki nuvertėjimo nustatymo, o nuvertėjimas registruojamas atskiroje sąskaitoje. Turto nuvertėjimas apskaitoje yra registruojamas ne didesne verte nei turto balansinė vertė.

68. Kai vėlesniu ataskaitiniu laikotarpiu, pasikeitus aplinkybėms, atkuriamą anksčiau pripažintą turto nuvertėjimo suma, turto balansinė vertė po nuvertėjimo atkūrimo negali viršyti jo balansinės vertės, kuri būtų buvusi, jeigu turto nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas.

VIII SKYRIUS FINANSAVIMO SUMOS

69. Finansavimo sumų apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“.

70. Finansavimo sumos – iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, kitų išteklių fondų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų, užsienio valstybių ir organizacijų, kitų šaltinių gauti arba gautini pinigai arba kitas turtas, skirti APVA nuostatuose nustatytiems tikslams pasiekti, funkcijoms atlikti ir vykdomoms programoms įgyvendinti. Finansavimo sumos apima APVA gautus arba gautinus pinigus ir kitą turtą pavedimams vykdyti, kitas lėšas APVA išlaidoms dengti ir kaip paramą gautą turtą.

71. Gautos ir gautinos finansavimo sumos pripažįstamos ir registruojamos apskaitoje kaip turtas ir kaip finansavimo sumos, jeigu jos atitinka šiuos kriterijus:

71.1. finansavimo sumų gavėjas užtikrina, kad tenkinamos finansavimo sumų davėjo jam nustatytos sąlygos finansavimo sumoms gauti;

71.2. yra finansavimo sumų davėjo sprendimų ar kitų raštiškų įrodymų, kad finansavimo sumos bus suteiktos ir pinigai bus pervesti ar kitas turtas bus perduotas;

71.3. finansavimo sumų dydis gali būti patikimai įvertintas.

72. Valstybės biudžeto asignavimai pripažįstami gautinomis finansavimo sumomis, tik teisės aktų nustatyta tvarka pateikus paraišką gauti finansavimo sumas, jei yra tenkinami šios apskaitos politikos 71 punkte nurodyti kriterijai.

73. Jei patiriamos sąnaudos, kurios bus finansuojamos iš numatytų finansavimo šaltinių, net kai finansavimo sumos dar nėra gautos ir paraiška joms nepateikta, bet yra tenkinami šios apskaitos politikos 71 punkte nurodyti finansavimo sumų pripažinimo kriterijai, pripažįstamos finansavimo pajamos ir sukauptos finansavimo pajamos, kurios parodomos finansinės būklės ataskaitoje prie sukauptų gautinų sumų.

74. Finansavimo sumos (gautinos arba gautos) yra skirstomos į:

74.1. finansavimo sumas nepiniginiam turtui įsigyti;

74.2. finansavimo sumas kitoms išlaidoms.

75. Finansavimo sumos nepiniginiam turtui įsigyti gali būti registruojamos nemokamai ar už simbolinę kainą gavus ilgalaikį materialųjį ar nematerialųjį turtą, biologinį turtą ar atsargas arba gavus pinigų jiems įsigyti.

76. Finansavimo sumos kitoms išlaidoms yra skirtos ataskaitinio laikotarpio išlaidoms (negautoms pajamoms) kompensuoti. Taip pat finansavimo sumomis kitoms išlaidoms yra laikomos visos kitos finansavimo sumos, nepriskiriamos nepiniginiam turtui įsigyti.

77. Iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų gautas finansavimo sumas APVA priskiria prie finansavimo sumų kitoms išlaidoms kompensuoti ir savo apskaitoje pergrupuoja pagal panaudojimo paskirtį į finansavimo sumas nepiniginiam turtui įsigyti ir (arba) finansavimo sumas kitoms išlaidoms kompensuoti.

78. Gražinant iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų gautas finansavimo sumas valstybės išdui, finansavimo sumos pergrupuojamos į finansavimo sumas kitoms išlaidoms kompensuoti.

79. Finansavimo sumos arba jų dalis pripažįstamos finansavimo pajamomis tais laikotarpiais, kuriais patiriamos su finansavimo sumomis susijusios sąnaudos.

80. Kitiems viešojo sektoriaus subjektams perduotos finansavimo sumos nėra priskiriamos sąnaudoms – tokiu atveju mažinamos gautos finansavimo sumos ir registruojamos perduotos finansavimo sumos.

81. Ne viešojo sektoriaus subjektams perduotos finansavimo sumos registruojamos kaip APVA finansavimo sąnaudos, kartu pripažįstant finansavimo, kuris buvo skirtas šiam tikslui, pajamas. APVA, perduodama finansavimo sumas ne viešojo sektoriaus subjektams, registruoja perduotas finansavimo sumas, šiais atvejais:

81.1. kai perduoda savo turtą, įsigytą iš finansavimo sumų, ne viešojo sektoriaus subjektams, t. y. kai dėl to registruojama kito viešojo sektoriaus subjekto investicija į ne viešojo sektoriaus subjektą;

81.2. kai finansavimo sumos perduodamos per tarpininką, t. y. kai APVA perduoda savo turtą, įsigytą iš finansavimo sumų, ne viešojo sektoriaus subjektams, kurie finansuoja viešojo sektoriaus subjektus.

82. Kitiems viešojo arba ne viešojo sektoriaus subjektams perduotos finansavimo sumos, už kurių panaudojimą finansavimo sumų gavėjas teisės aktų nustatyta tvarka turi atsiskaityti APVA, registruojamos kaip išankstiniai apmokėjimai arba ateinančių laikotarpių sąnaudos.

83. APVA, gavusi finansavimo sumas ar turtą iš kito viešojo sektoriaus subjekto per tarpininką, apskaitoje registruoja turtą ir gautas finansavimo sumas pagal pirminį finansavimo sumų šaltinį, kurį nurodo tarpininkas arba finansavimo sumų davėjas.

84. Finansinių ataskaitų rinkinyje finansavimo sumos parodomos pagal finansavimo šaltinį ir tikslią paskirtį.

IX SKYRIUS FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

85. Finansinių įsipareigojimų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“, 19-ajame VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ ir 24-ajame VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“.

86. APVA įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.

87. Ilgalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriami:

87.1. ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai;

87.2. ilgalaikiai atidėjiniai (žr. šios apskaitos politikos skyrių „Atidėjiniai“);

87.3. kiti ilgalaikiai įsipareigojimai.

88. Trumpalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriami:

88.1. ilgalaikių skolinių įsipareigojimų einamųjų metų dalis;

88.2. trumpalaikiai skoliniai įsipareigojimai;

88.3. mokėtinos subsidijos, dotacijos ir finansavimo sumos;

88.4. mokėtinos sumos į biudžetus ir fondus;

88.5. mokėtinos socialinės išmokos;

88.6. mokėtinos sumos, susijusios su vykdoma veikla:

88.6.1. tiekėjams mokėtinos sumos;

88.6.2. su darbo santykiais susiję įsipareigojimai;

88.6.3. sukauptos mokėtinos sumos;

88.6.4. kiti trumpalaikiai įsipareigojimai.

89. Finansiniai įsipareigojimai apskaitoje registruojami tik tada, kai APVA prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu. Įsipareigojimai pagal planuojamus sandorius nepripažįstami finansiniais įsipareigojimais, kol jie neatitinka finansinio įsipareigojimo apibrėžimo (t. y. kol APVA neturi įsipareigojimo perduoti pinigus ar kitą finansinį

turtą kitai šaliai arba pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau nepalankiomis sąlygomis).

90. Pirminio pripažinimo metu finansiniai įsipareigojimai, išskyrus finansinius įsipareigojimus, kurie paskesnio įvertinimo metu įvertinami amortizuota savikaina ir kurių atsiradimo metu nebuvo gauta pinigų, yra vertinami įsigijimo savikaina. Su sandorių sudarymu susijusios išlaidos pripažįstamos pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai jos susidaro. Finansiniai įsipareigojimai, kurie paskesnio įvertinimo metu įvertinami amortizuota savikaina ir kurių atsiradimo metu nebuvo gauta pinigų, pirminio pripažinimo metu vertinami amortizuota savikaina.

91. Po pirminio pripažinimo finansiniai įsipareigojimai finansinėse ataskaitose yra rodomi:

91.1. finansiniai įsipareigojimai, susiję su rinkos kainomis, – tikrąja verte;

91.2. kiti ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai, jų einamųjų metų dalis, trumpalaikiai skoliniai įsipareigojimai, nesusiję su rinkos kainomis, – amortizuota savikaina;

91.3. kiti trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai – įsigijimo savikaina.

92. APVA nurašo iš apskaitos registrų finansinį įsipareigojimą ar jo dalį tik tada, kai įsipareigojimas įvykdomas, panaikinamas ar nustoja galioti.

X SKYRIUS

FINANSINĖ NUOMA (LIZINGAS) IR VEIKLOS NUOMA

93. Finansinės ir veiklos nuomos apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 19-ajame VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“.

94. Nuomos sutartims taikomas turinio viršenybės prieš formą principas. Ar nuoma bus laikoma veiklos nuoma, ar finansine nuoma, priklauso ne nuo sutarties formos, o nuo jos turinio ir ekonominės prasmės.

95. Nuomos sandoriai grupuojami į veiklos nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sandorius, atsižvelgiant į tai, kiek turto nuosavybės teikiamos naudos ir rizikos tenka nuomotojui ir kiek nuomininkui:

96. Nuoma yra laikoma finansine nuoma, jei iš esmės visa su turto nuosavybe susijusi nauda ir didžioji dalis rizikos perduodama nuomininkui.

97. Nuoma yra laikoma veiklos nuoma, kai, perduodant turtą nuomininkui, didžioji dalis su turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos ne perduodama nuomininkui, o lieka nuomotojui.

98. Finansinės nuomos atveju apskaitoje registruojamas įsigytas ilgalaikis materialusis turtas arba nematerialusis turtas. Jeigu nuomos sutartyje nurodytos palūkanos reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos arba nėra nurodytos, turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama, diskontuojant visą sutartyje nurodytą įmokų sumą iki dabartinės vertės, taikant apskaičiuotų palūkanų normą sutarties sudarymo momentu. Turto įsigijimo savikaina lygi apskaičiuotai finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai. Finansinės nuomos būdu įsigyto ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė (nematerialiojo turto atveju – amortizuojamoji vertė) paskirstoma per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

99. Turto, įsigyto pagal finansinės nuomos (lizingo) sandorius, apskaitai yra taikomi tie patys principai kaip ir principai, taikomi ilgalaikio materialiojo turto arba nematerialiojo turto apskaitai.

100. Finansinės nuomos atveju apskaitoje registruojamos finansinės nuomos įmokos yra padalijamos, išskiriant turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas (kompensuotinas nuomos sumas, neapibrėžtus nuomos mokesčius ir pan., jei jie yra numatyti finansinės nuomos sutartyje). Palūkanos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms ir apskaitoje registruojamos kaupimo principu, t. y. registruojamos tą ataskaitinį laikotarpį, už kurį apskaičiuojamos mokėtinos palūkanos.

101. Veiklos nuomos atveju nuomos įmokos pagal nuomos sutartį yra registruojamos apskaitoje kaip sąnaudos tolygiai (tiesiniu metodu) per nuomos laikotarpį ir priskiriamos pagrindinės veiklos sąnaudoms.

XI SKYRIUS ATIDĖJINIAI

102. Atidėjinių apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.

103. Atidėjiniai pripažįstami ir apskaitoje registruojami, kai atitinka visus šiuos pripažinimo kriterijus:

103.1. APVA turi įsipareigojimą (teisinę prievolę arba neatšaukiamąjį pasižadėjimą) dėl buvusio įvykio;

103.2. tikimybė, kad įsipareigojimą reikės padengti turtu, yra didesnė už tikimybę, kad nereikės;

103.3. įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta.

104. Jei patenkinamos ne visos šios sąlygos, atidėjiniai nėra pripažįstami, o informacija apie susijusį su tikėtina sumokėti suma neapibrėžtąjį įsipareigojimą yra pateikiama finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.

105. Atidėjiniais pripažįstami tik tie įsipareigojimai, kurie susiję su buvusiais įvykiais. Atidėjiniais nepripažįstami numatomi būsimi nuostoliai ar išlaidos, susiję su APVA būsima veikla.

106. APVA pripažįsta atidėjinio sumą, atsižvelgiant į labiausiai tikėtiną dabartiniam įsipareigojimui padengti reikalingą išlaidų sumą paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Atidėjinio sumos dydis nustatomas remiantis panašios veiklos patirtimi, pasirašytais sutartimis, priimtais teisės aktais, ekspertų išvadomis, poataskaitiniais įvykiais ir pan.

107. Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną atidėjiniai peržiūrimi ir jų vertė koreguojama atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes. Jei paaiškėja, kad įsipareigojimų turtu dengti nereikės ar atidėjinio suma sumažėjo, atidėjiniai panaikinami arba sumažinami, mažinant finansinės būklės ataskaitos straipsnių „Ilgalaikiai atidėjiniai“ arba „Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai“ sumas.

108. Ilgalaikiai atidėjiniai diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Taikoma diskonto norma, tiksliausiai parodanti dabartinės pinigų vertės ir įsipareigojimui būdingos rizikos rinkos įvertinimą.

109. Finansinėse ataskaitose atidėjiniai yra rodomi:

109.1. ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai – labiausiai tikėtina įsipareigojimui padengti reikalingų išlaidų suma;

109.2. ilgalaikiai atidėjiniai – amortizuota savikaina (diskontuota labiausiai tikėtina įsipareigojimui padengti reikalingų išlaidų suma).

XII SKYRIUS PAJAMOS

110. Pajamų apskaitos principai metodai ir taisyklės nustatyti 10-ajame VSAFAS „Kitos pajamos“ ir 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“.

111. APVA pagrindinės veiklos pajamoms priskiriamos pajamos, gautos vykdant ūkines operacijas, apimančias pagrindinių APVA nuostatuose nustatytų valstybės funkcijų atlikimą ir jai pavestų programų vykdymą.

112. APVA nepagrindinės veiklos pajamoms priskiriamos pajamos, gautos vykdant nepagrindinę veiklą.

113. Pajamų apskaitai taikomas kaupimo principas.

114. Finansavimo pajamos pripažįstamos tuo pačiu laikotarpiu, kai yra padaromos su šiomis pajamomis susijusios sąnaudos.

115. Kitos pajamos pripažįstamos, kai tikėtina, kad bus gauta su sandoriu susijusi ekonominė nauda, kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą ir kai galima patikimai įvertinti su pajamų uždirbimu susijusias sąnaudas.

116. Finansavimo pajamos registruojamos pagal finansavimo šaltinius ir finansavimo sumų paskirtį.

117. Pajamomis laikomas tik APVA gaunamos ekonominės naudos padidėjimas. Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, nes tai nėra APVA gaunama ekonominė nauda. Kai APVA yra atsakinga už tam tikrų sumų apskaičiavimą, administravimą ir surinkimą, tačiau teisės aktų nustatyta tvarka privalo pervesti surinktas sumas į biudžetą ir neturi teisės šių sumų ar jų dalies atgauti tuo pačiu ar vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais, registruojant apskaičiuotas pajamas kartu registruojamos ir pervestinos pajamos. Tais atvejais, kai APVA yra atsakinga tik už tam tikrų sumų surinkimą ir pervedimą į biudžetą, bet nėra atsakinga už jų apskaičiavimą, tokios sumos ar jų dalis nėra APVA pajamos ir apskaitoje registruojamos kaip gautinos ir mokėtinos sumos.

118. Pajamos registruojamos apskaitoje ir rodomos finansinėse ataskaitose tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo yra uždirbamos, t. y. kuriuo suteikiamos viešosios ar kitos paslaugos, parduodamas turtas ar kt., nepriklausomai nuo pinigų gavimo momento.

119. Pajamos įvertinamos ir finansinėse ataskaitose rodomos tikraja verte.

XIII SKYRIUS SĄNAUDOS

120. Sąnaudų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 11-ajame VSAFAS „Sąnaudos“. Sąnaudų, susijusių su konkrečių turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų straipsnių apskaita, principai nustatyti šių straipsnių apskaitą reglamentuojančiuose VSAFAS.

121. APVA pagrindinės veiklos sąnaudoms priskiriamos sąnaudos, patirtos vykdant ūkines operacijas, apimančias pagrindinių APVA nuostatuose nustatytų valstybės funkcijų atlikimą ir jai pavestų programų vykdymą.

122. APVA kitos veiklos sąnaudoms priskiriamos sąnaudos, atsirandančios vykdant nepagrindinę veiklą.

123. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginamumo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką.

124. Sąnaudomis pripažįstama tik ta ankstesniųjų ir ataskaitinio laikotarpių išlaidų dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms ar prisiimtiems įsipareigojimams. Išlaidos, skirtos pajamoms uždirbti būsimaisiais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir pateikiamos finansinėse ataskaitose kaip turtas ir pripažįstamos sąnaudomis būsimaisiais laikotarpiais.

125. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir jos neduos ekonominės naudos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tuo pačiu laikotarpiu, kada buvo patirtos.

126. Tais atvejais, kai APVA sąnaudas kompensuoja trečioji šalis, pripažintos sąnaudos sumažinamos kompensacijos suma.

127. Sąnaudos įvertinamos tikrąja verte. Kai atsiskaitymai atliekami grynaisiais pinigais arba jų ekvivalentais, sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina pinigų arba jų ekvivalentų suma (neįskaitant į ją atgautino pridėtinės vertės mokesčio). Tais atvejais, kai numatytas atsiskaitymo laikotarpis ilgesnis nei 12 mėnesių ir palūkanos nėra išskirtos iš bendros mokėtinios sumos, sąnaudų dydis įvertinamas diskontuojant atsiskaitymo sumą.

128. Veiklos rezultatų ataskaitoje pagrindinės veiklos sąnaudos parodomos atsižvelgiant į jų pobūdį (t. y. darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, nusidėvėjimo ir pan. sąnaudos).

XIV SKYRIUS SANDORIAI UŽSIENIO VALIUTA

129. Sandorių užsienio valiuta apskaitos principai nustatyti 21-ajame VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“.

130. Sandoriai užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu registruojami apskaitoje pagal sandorio dieną galiojantį euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu.

131. Pelnas ir nuostoliai iš sandorių užsienio valiuta bei iš užsienio valiuta išreikšto turto ir įsipareigojimų likučių perkainojimo dieną yra registruojami finansinės ir investicinės veiklos pajamų

ar sąnaudų sąskaitose. Veiklos rezultatų ataskaitoje atliekama tokių pajamų ir sąnaudų tarpusavio įskaita ir parodomas tik perskaičiavimo dėl valiutos kursų pokyčių rezultatas.

132. Valiutos kurso ir valiutos keitimo kurso skirtumas, susidaręs keičiant (perkant ar parduodant) valiutą, laikomas banko paslauga ir registruojamas kaip pagrindinės veiklos kitos sąnaudos.

133. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje valiutinių straipsnių likučiai perkainojami pagal ataskaitinio laikotarpio pabaigos euro ir užsienio valiutos santykį, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu.

XV SKYRIUS

NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

134. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.

135. APVA neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas registruojami nebalansinėse sąskaitose.

136. Neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas nerodomi nei finansinės būklės ataskaitoje, nei veiklos rezultatų ataskaitoje. Informacija apie juos yra pateikiama aiškinamajame rašte. Kai tikimybė, kad reikės panaudoti turtą įsipareigojimui padengti arba kad neapibrėžtasis turtas duos APVA ekonominės naudos, yra labai maža, informacija aiškinamajame rašte nėra pateikiama.

137. Informacija apie neapibrėžtąjį turtą ir įsipareigojimus turi būti peržiūrima ne rečiau negu kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną, siekiant užtikrinti, kad pasikeitimai būtų tinkamai atskleisti aiškinamajame rašte.

XVI SKYRIUS

POATASKAITINIAI ĮVYKIAI

138. Poataskaitinių įvykių apskaitos ir pateikimo finansinių ataskaitų rinkinyje principai, nustatyti 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.

139. Poataskaitinis įvykis – įvykis per laikotarpį nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo dienos.

140. Poataskaitiniai įvykiai, kurie suteikia papildomos informacijos apie APVA finansinę padėtį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (t. y. turi įtakos APVA finansinei padėčiai ar veiklos rezultatams balanso datą), yra koreguojantieji poataskaitiniai įvykiai. Atsižvelgiant į jų įtakos parengtoms finansinėms ataskaitoms reikšmę, koreguojantieji poataskaitiniai įvykiai yra rodomi finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitose.

141. Poataskaitiniai įvykiai, kurie nesuteikia papildomos informacijos apie APVA finansinę padėtį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (t. y. šie įvykiai parodo sąlygas, atsiradusias po

paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos), yra nekoreguojantieji poataskaitiniai įvykiai. Nekoreguojantieji poataskaitiniai įvykiai aprašomi aiškinamajame rašte, kai jie yra reikšmingi.

XVII SKYRIUS APSKAITOS POLITIKOS KEITIMAS

142. Apskaitos politikos keitimo principai nustatyti 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

143. Pasirinktą apskaitos politiką APVA taiko nuolat arba gana ilgą laiką tam, kad būtų galima palyginti skirtingų ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Tokio palyginimo reikia, kad būtų galima nustatyti APVA finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų keitimosi tendencijas.

144. APVA pasirenka ir taiko apskaitos politiką remdamasi nuostatomis, pateiktomis 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinių pateikimas“.

145. Ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pripažinimo, apskaitos ar dėl jų atsirandančio turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, pajamų ir (arba) sąnaudų vertinimo apskaitoje pakeitimas yra laikomas apskaitos politikos keitimu.

146. APVA apskaitos politika gali būti keičiama:

146.1. dėl VSAFAS nuostatų pakeitimo;

146.2. jei to reikalauja kiti teisės aktai;

146.3. siekiant tiksliau pateikti informaciją apie veiklos rezultatus.

147. Apskaitos politikos keitimas finansinėse ataskaitose parodomas taikant retrospektyvinį būdą, t. y. nauja apskaitos politika taikoma taip, lyg ji visada būtų buvusi naudojama, todėl pakeista apskaitos politika yra pritaikoma ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams nuo jų atsiradimo.

148. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos keitimas einamojo ataskaitinio laikotarpio informacijai ir darytų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informacijai, registruojamas apskaitoje tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo apskaitos politika pakeičiama, ir parodomas einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų ataskaitoje apskaitos politikos keitimo poveikio dalis, susijusi su ankstesniais laikotarpiais, rodoma straipsnyje „Apskaitos politikos keitimo ir esminių klaidų taisymo įtaka“. Lyginamoji ankstesnio ataskaitinio laikotarpio informacija finansinėse ataskaitose pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nėra koreguojama.

XVIII SKYRIUS APSKAITINIŲ ĮVERČIŲ KEITIMAS

149. Apskaitinių įverčių principai ir taisyklės nustatyti 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

150. Apskaitinis įvertis – remiantis prielaidomis, atsižvelgiant į dabartinę turto ir įsipareigojimų vertę ir tikėtiną naudą ar įsipareigojimus, nustatomas apytikslis dydis, naudojamas turto ir įsipareigojimų vertei nustatyti.

151. Apskaitiniai įverčiai naudojami, kai turto ar įsipareigojimų vertė negali būti tiksliai apskaičiuota, o tik įvertinta.

152. Apskaitiniai įverčiai yra peržiūrimi tuo atveju, jei pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo remtasi atliekant įvertinimą, arba atsiranda papildomos informacijos ar kitų įvykių.

153. Apskaitinio įverčio keitimas nesusijęs su ankstesniais laikotarpiais ir nėra apskaitos klaidos taisymas, todėl buhalterinėje apskaitoje registruojamas tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo keitimas buvo atliktas, o finansinėse ataskaitose parodomas taikant perspektyvinį būdą.

154. Finansinių ataskaitų elemento vertės pokytis, atsiradęs dėl apskaitinio įverčio pokyčio, turi būti parodytas toje pačioje veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje, kurioje buvo parodyta prieš tai buvusi šio ataskaitos elemento vertė. Informacija, susijusi su apskaitinio įverčio pakeitimu, pateikiama aiškinamajame rašte.

XIX SKYRIUS APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMAS

155. Apskaitos klaidų taisymo principai ir taisyklės nustatyti 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

156. Apskaitos klaida – klaida, kuri atsiranda dėl neteisingo skaičiavimo, netinkamo apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio registravimo ar dėl apsirikimo.

157. Esminė apskaitos klaida – einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu išaiškėjusi klaida, dėl kurios praėjusio ar kelių praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos negali būti laikomos iš esmės patikimomis.

158. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jos vertinė išraiška individualiai arba kartu su kitų ataskaitinio laikotarpio klaidų vertine išraiška yra didesnė 0,2 procento per praėjusius finansinius metus gautų finansavimo sumų vertės.

159. Einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu gali būti pastebėtos klaidos, padarytos praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose. Ir esminės, ir neesminės klaidos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose.

160. Klaidų taisymo įtaka finansinėse ataskaitose parodoma taip:

160.1. jei apskaitos klaida nėra esminė, jos taisymas registruojamas toje pačioje sąskaitoje, kurioje buvo užregistruota klaidinga informacija, ir parodomas toje pačioje veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje, kurioje buvo pateikta klaidinga informacija;

160.2. jei apskaitos klaida esminė, jos taisymas registruojamas tam skirtoje sąskaitoje ir parodomas veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių klaidų taisymo įtaka“. Lyginamoji ankstesnio ataskaitinio laikotarpio finansinė informacija pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nekoreguojama.

161. Aiškinamajame rašte pateikiama tokia su esminės klaidos taisymu susijusi informacija:

161.1. esminių apskaitos klaidų pobūdis ir ataskaitinis laikotarpis, kuriuo esminė klaida buvo padaryta;

161.2. kokiems finansinės būklės ataskaitos straipsniams esminės apskaitos klaidos taisymas turėjo įtakos;

161.3. koregavimo suma, registruota apskaitoje ir įtraukta parodant grynąjį ataskaitinio laikotarpio perviršį ar deficitą.

XX SKYRIUS INFORMACIJOS PAGAL SEGMENTUS PATEIKIMAS

162. Informacijos apie segmentus pateikimo reikalavimai nustatyti 25-ajame VSAFAS „Segmentai“.

163. APVA finansinėse ataskaitose informacija pateikiama pagal segmentus. Segmentai – APVA veiklos dalys pagal vykdomas valstybės funkcijas, apimančios vienarūšes APVA teikiamas viešąsias paslaugas pagal valstybės funkcijų klasifikatorių.

164. Apie kiekvieną segmentą pateikiama tokia informacija:

164.1. segmento pagrindinės veiklos sąnaudos;

164.2. segmento pagrindinės veiklos pinigų srautai.

165. Jei turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, pajamų ir sąnaudų priskyrimo segmentui pagrindas yra neaiškus, šios sumos yra priskiriamos prie didžiausią APVA veiklos dalį sudarančio segmento.

XXI SKYRIUS STRAIPSNIŲ TARPUSAVIO ĮSKAITOS IR PALYGINAMIEJI SKAIČIAI

166. Turtas ir įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos bei pinigų įplaukos ir išmokos finansinėse ataskaitose nurodomi atskirai. Sudarant finansinių ataskaitų rinkinį, turto ir įsipareigojimų, taip pat pajamų ir sąnaudų tarpusavio įskaita negalima, išskyrus atvejus, kai konkretus VSAFAS reikalauja būtent tokios įskaitos.

167. VSAFAS numatytais atvejais pajamų ir sąnaudų straipsnių tarpusavio įskaita gali būti atliekama finansinėse ataskaitose pateikiant tik rezultatą (t. y. iš pajamų atėmus atitinkamas sąnaudas): pelną arba nuostolį. Pavyzdžiui, rezultatas – pelnas arba nuostolis – yra rodomas perleidus ar pardavus ilgalaikį turtą, keičiant užsienio valiutą.

168. Palyginamųjų skaičių klasifikavimas yra koreguojamas, kad atitiktų ataskaitinių metų klasifikavimą.